

četrtek 21. oktobra 2021

P9_TA(2021)0440

Razmere v Tuniziji

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 21. oktobra 2021 o razmerah v Tuniziji (2021/2903(RSP))

(2022/C 184/12)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Tuniziji in resolucije z dne 25. februarja 2016 o začetku pogajanj za prostotrgovinski sporazum med EU in Tunizijo ⁽¹⁾,
 - ob upoštevanju končnega poročila misije EU za opazovanje volitev o predsedniških in parlamentarnih volitvah v Tuniziji, ki so bile 15. septembra in 6. oktobra 2019,
 - ob upoštevanju pridružitvenega sporazuma med Evropsko unijo in Tunizijo ter različnih tematskih srečanj, organiziranih v tem okviru v letih 2019 in 2020,
 - ob upoštevanju sklepov izvršilnega odbora Mednarodnega denarnega sklada z dne 26. februarja 2021 iz člena IV Posvetovanja s Tunizijo,
 - ob upoštevanju skupnega sporočila z dne 4. junija 2021 o odnosih med EU in Tunizijo z naslovom Za prenovljeno partnerstvo,
 - ob upoštevanju tunizijskega predsedniškega odloka št. 2021-69 z dne 26. julija 2021 o prenehanju funkcije predsedniku vlade in članom vlade, tunizijskega predsedniškega odloka št. 2021-80 z dne 29. julija 2021 o začasnem odvzemu pristojnosti skupščini predstavnikov ljudstva, tunizijskega predsedniškega odloka št. 2021-109 z dne 24. avgusta 2021 v zvezi s podaljšanjem izrednih ukrepov za začasen odvzem pristojnosti skupščini predstavnikov ljudstva in tunizijskega predsedniškega odloka št. 2021-117 z dne 22. septembra 2021 o izrednih ukrepih,
 - ob upoštevanju izjave podpredsednika Komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko v imenu Evropske unije z dne 27. julija 2021 ter njegove izjave za medije z dne 10. septembra 2021 v Tunisu,
 - ob upoštevanju tunizijske ustave iz leta 2014,
 - ob upoštevanju mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, katerega podpisnica je Tunizija,
 - ob upoštevanju konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, ki jo je Tunizija ratificirala leta 1985, leta 2014 pa je umaknila pridržke v zvezi s to konvencijo,
 - ob upoštevanju nacionalnega akcijskega načrta za ženske, mir in varnost za obdobje 2018–2022, sprejetega leta 2018,
 - ob upoštevanju člena 132(2) in 132(4) Poslovnika,
- A. ker je Tunizija privilegirana partnerica EU in sta bili stalna pomoč in podpora prednostni nalogi, misije za opazovanje volitev v letih 2011, 2014 in 2019 pa so potrdile neomajno zavezanost EU demokraciji v Tuniziji; ker je letošnja 10. obletnica tunizijske revolucije pomemben trenutek v demokratičnem razvoju Tunizije;

⁽¹⁾ UL C 35, 31.1.2018, str. 117.

četrtek 21. oktobra 2021

- B. ker sta vsesplošna gospodarska stagnacija, povezana z notranjimi političnimi razmerami, in sanitarna kriza z drugo najvišjo stopnjo smrti zaradi covid-19 na svetu zaznamovali družbeno-gospodarske razmere; ker so pandemija covid-19, pomanjkanje turistov ter visoke stopnje brezposelnosti mladih in inflacija še poslabšali krhko tunizijsko gospodarstvo; ker razširjena korupcija, nepopolno prehodno pravosodje ter hudi gospodarski in varnostni izzivi še vedno ovirajo popolno demokratično konsolidacijo v Tuniziji;
- C. ker je v teh razmerah predsednik Kais Saied 25. julija 2021 uporabil 80. člen tunizijske ustave, ki mu omogoča, da v primeru neposredne nevarnosti za državo sprejme izredne ukrepe, in ker je napovedal razrešitev predsednika vlade Hišema Mešiša, prekinitve delovanja skupščine predstavnikov ljudstva za dobo 30 dni, ki se lahko podaljša, in odvzem poslanske imunitete vsem poslancem; ker je predsednik 24. avgusta 2021 podaljšal prekinitve delovanja parlamenta;
- D. ker so vlade Združenih arabskih emirатов, Savdske Arabije in Egipta nemudoma pozdravile in z besedami podprle pobudo predsednika Saieda;
- E. ker je dejstvo, da Tunizija nima ustavnega sodišča, kamor bi lahko poslanci vložili pritožbo zaradi podaljšanja izrednih razmer, ki ga je v skladu z ustreznim členom ustave enostransko sklenil predsednik, vzbudilo resne pomisleke glede tunizijske demokratične tranzicije in temeljnih pravic v tej državi;
- F. ker je predsednik 22. septembra 2021 izdal predsedniški odlok št. 2021-117, ki vsebuje določbe, ki potrjujejo prevlado predsednika in primat odloka nad ustavo, s čimer se spodkopava ustava ter vse pristojnosti države združujejo v osebi predsednika Kaisa Saieda; ker bodo določbe ustave o pravicah in svoboščinah spoštovane in zagotovljene le, če ne bodo v nasprotju z zakoni, ki temeljijo na predsedniških odlokih z zakonsko močjo in izrednih ukrepih; ker predsedniški odlok št. 117 ne dovoljuje pritožb proti predsedniškim odločitvam pred sodiščem, celo pred najvišjim upravnim sodiščem Tunizije in vrhovnim sodiščem ne;
- G. ker je bila ta koncentracija pristojnosti prenesena na predsednika brez časovne omejitve; ker si je predsednik podelil popolno zakonodajno pristojnost, da z odlokom spreminja zakone, ki urejajo politične stranke, volitve, pravosodni sistem, sindikate in združenja, svobodo tiska in svobodo obveščanja, organizacijo oddelka za pravosodje, človekove pravice in svoboščine, zakonik o osebnem statusu, carino in državni proračun;
- H. ker je tunizijska civilna družba javno izrazila resno zaskrbljenost zaradi novih omejitev, vendar so bili julijski ukrepi predsednika Kaisa Saieda deležni znatne podpore javnosti, kar kaže na nezadovoljstvo javnosti z resnimi družbeno-gospodarskimi razmerami in hudim nedelovanjem vlade, s katerim se spopada ta država; ker je 18 lokalnih in mednarodnih nevladnih organizacij objavilo skupno izjavo, v kateri opozarjajo na stanje demokracije v Tuniziji; ker je skupina držav G7 pozvala Tunizijo, naj ponovno vzpostavi ustavni red in parlamentarne dejavnosti;
- I. ker je tunizijska policija 26. julija 2021 brez pojasnila zaprla pisarno Al Jazeere v Tunisu;
- J. ker je civilna družba v Tuniziji dobro razvita in utrjena ter je imela ključno vlogo pri oblikovanju in krepitevi demokratične tranzicije v Tuniziji od leta 2011, številni aktivisti pa so pozvali k nujnim reformam, vključno s protikorupcijskimi ukrepi, in ker je nacionalni dialog ena od posebnosti te države; ker sta svoboda tiska in svoboda objavljanja ključna elementa odprte, svobodne in demokratične družbe; ker civilna družba od 26. julija 2021 ni vključena v nacionalni dialog niti ni bila zaprosena za mnenje o ukrepih, ki jih je sprejel predsednik Kais Saied;
- K. ker je splošni tunizijski delavski sindikat 10. septembra 2021 predstavil načrt, s katerim poziva k ustanovitvi državnega posvetovalnega odbora, da bi pripravili pravni okvir za vključujoče socialne in politične reforme v državi, predvsem reformo političnega sistema in volilnega prava ter predlog za spremembo ustave;

četrtek 21. oktobra 2021

- L. ker je tunizijsko gospodarstvo močno odvisno od tujih naložb, turizma in izvoza proizvodov v EU; ker po podatkih Svetovne banke tunizijski tekoči račun in fiskalni primanjkljaj zahtevata korenite strukturne reforme; ker je EU največja trgovinska partnerica Tunizije, saj je leta 2020 trgovinska menjava z EU predstavljala 57,9 % njene trgovinske menjave, pri čemer gre 70,9 % tunizijskega izvoza v EU, 48,3 % tunizijskega uvoza pa prihaja iz EU; ker gospodarstvo lahko cveti le, če se ponovno vzpostavijo demokracija ter varnost in stabilnost;
- M. ker je pandemija covid-19 še poslabšala že tako nestabilne razmere v Tuniziji; ker primanjkuje zalog kisika in cepiv, ki so nujne za učinkovit odziv na zdravstveno krizo;
- N. ker vse več Tunizijcev zapušča državo in se včasih odpravijo celo na tvegano pot po Sredozemskem morju; ker Tunizija doživlja eno najvišjih stopenj bega možganov med arabskimi državami;
- O. ker Evropska unija od leta 2011 neprestano zelo pomaga Tuniziji, tako da je zagotovila več kot 2 milijardi EUR v obliki nepovratnih sredstev za podporo zatrtjevanju zavezi Tunizije k demokratičnemu prehodu, vključno z 260 milijoni EUR v okviru makrofinančne pomoči Tuniziji leta 2020 in 200 milijoni EUR do junija 2021; ker je bil maja 2021 v okviru programa makrofinančne pomoči Tuniziji zagotovljen obrok v višini 600 milijonov EUR, da bi se zmanjšala gospodarska škoda v državi zaradi pandemije covid-19; ker bo EU v obdobju 2021–2027 različne instrumente nadomestila z novim instrumentom za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) – Evropa v svetu in ker je v okviru tega instrumenta utrjevanje, podpiranje in spodbujanje demokracije, pravne države in spoštovanja človekovih pravic eden glavnih ciljev zunanje pomoči EU;
- P. ker je bila zavezanost EU k povečanju prizadevanj pri spodbujanju demokracije ponovno izražena v akcijskem načrtu za človekove pravice in demokracijo, ki ga je Svet sprejel novembra 2020;
- Q. ker tunizijska ustava iz leta 2014 poziva k svobodi prepričanja in vesti;
- ponovno potrjuje svojo zavezanost privilegirane partnerstvu med EU in Tunizijo ter tunizijskemu demokratičnemu procesu; je zelo zaskrbljen, ker je bila s predsedniškim odlokom št. 2021-117 vzpostavljena neomejena koncentracija pristojnosti v rokah predsednika; ponovno poudarja, da je treba ohraniti spoštovanje pravne države, ustave in zakonodajnega okvira ter da je potreben dobro delujoč in legitimen parlament, saj gre za institucijo, ki zastopa ljudi; zato obžaluje, da je predsednik Saied od 24. avgusta 2021 dalje za nedoločen čas prekinil delovanje tunizijskega parlamenta;
 - poziva k ponovni vzpostavitvi normalnega delovanja državnih institucij v okviru nacionalnega dialoga, tudi k vrnitvi v popolno demokracijo in čim prejšnjemu ponovnemu zagonu parlamentarnih dejavnosti, ter k objavi jasnega časovnega okvira;
 - odločno poudarja, da je parlament bistvena institucija demokracije, ki je nujna za vsako ustavno reformo; poudarja, da je brez ustavnega sodišča v Tuniziji mogoča široka razlaga in uporaba 80. člena ustave, poslanecem pa to preprečuje, da bi se pritožili in dobili sodbo o začasni prekinitvi delovanja parlamenta in dodatnih ukrepih, ki jih je sprejel predsednik na podlagi omenjenega člena; poziva Tunizijo, naj ustanovi ustavno sodišče in tako prepreči napačno razlago ali zlorabo ustave;
 - ponavlja poziv podpredsednika/visokega predstavnika, naj se čim prej ponovno vzpostavi institucionalna stabilnost, zlasti pa, da naj se spoštujejo temeljne pravice in svoboščine iz tunizijske ustave iz leta 2014 ter naj se vsi akterji vzdržijo vseh oblik nasilja;
 - je seznanjen, da je bila 29. septembra 2021 za predsednico vlade imenovana Nadžla Buden Romdan, 11. oktobra 2021 pa je bil imenovan kabinet ministrov; ugotavlja, da je bilo na ministrska mesta imenovanih 10 žensk;
 - poziva predsednika, naj ponovno razmisli o svojem stališču in dejavno podpre vse ukrepe za enake pravice žensk in moških na vseh področjih, zlasti v zakonih proti ženskam na področjih pravice do dedovanja, do varstva in vzgoje otrok, do lastništva nepremičnin, do starševskega dopusta in delavskih pravic, zlasti za delavke v gospodinjstvu in kmetijske delavke;

četrtek 21. oktobra 2021

7. poziva tunizijske oblasti, naj spoštujejo ustavo in zagotovijo spoštovanje temeljnih pravic vseh državljanov; opozarja na neodtujljivo naravo temeljnih in človekovih pravic ter njihovo brezpogojno prevlado in poziva k ponovni vzpostavitvi ustave kot primarne zakonodaje; poziva Tunizijo, naj popolnoma odpravi smrtno kazen;
 8. poziva oblasti, naj se izogonejo pravni negotovosti, ki je nastala zaradi prepovedi potovanja in hišnih priporov; meni, da so sojenja civilistom na vojaških sodiščih zelo problematična in poziva k obnovitvi neodvisnega sodstva, kar bo vodilo k reformi vojaških sodišč v Tuniziji, da bi preprečili sojenje civilistom na vojaških sodiščih;
 9. vztraja, da lahko do sprememb ustave in političnega sistema pride le v okviru omejitev iz ustave; je seznanjen s kritiko tunizijske lige za zaščito človekovih pravic in drugih organizacij civilne družbe glede koncentracije pristojnosti v rokah predsednika; poudarja, da morata v demokraciji prevladati ravnovesje moči in delitev oblasti;
 10. priznava ključno vlogo četverice za nacionalni dialog, ki jo sestavljajo splošna tunizijska zveza sindikatov, tunizijska zveza za industrijo, trgovino in obrt, tunizijska liga za človekove pravice in tunizijska odvetniška zbornica, pri spodbujanju vključujočega nacionalnega dialoga, za katerega je leta 2015 prejela Nobelovo nagrado za mir; poziva predsednika, naj prispeva k nacionalnemu okviru, v katerem bodo lahko vsi deležniki učinkovito nadaljevali ta dialog; opozarja na ključno vlogo skupine Evropskega parlamenta za podporo demokraciji in usklajevanje volitev pri spodbujanju dialoga med civilno družbo in političnimi voditelji Tunizije;
 11. poudarja, da je nujno treba premagati družbeno-gospodarsko krizo, s katero se država sooča, s strukturnimi reformami in politikami;
 12. ponovno potrjuje neomajno zavezo EU, da bo Tunizijo podprla pri premagovanju finančne in gospodarske krize, ter pri nadaljnji poti k demokratični konsolidaciji; poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj okrepi dialog s tunizijskimi oblastmi, gospodarskimi subjekti in tunizijsko civilno družbo; poudarja, kako pomembne so stabilne in funkcionalne institucije, da bi dosegli napredek pri nujnih strukturnih reformah, ki so potrebne za pridobitev rešilnega posojila Mednarodnega denarnega sklada;
 13. poudarja, da je enotno razumevanje pravne države, demokracije in človekovih pravic glavni temelj močnega partnerstva med EU in Tunizijo; poziva predsednika, naj omogoči popolno in pravilno delovanje neodvisnih regulativnih državnih organov, vključno z začasnim organom za pregled ustavnosti zakonov in državno protikorupcijsko agencijo;
 14. je zaskrbljen zaradi tujega vmešavanja, ki spodkopava tunizijsko demokracijo;
 15. poziva Evropsko unijo, naj nadaljuje program za podporo tunizijskim državljanom in naj poveča pomoč, kjer je to potrebno glede na sedanjo krizo, vključno s podporo za zdravstveno varstvo prek sistema Covax, in tako pomaga državi obvladati hude posledice pandemije covida-19;
 16. poziva podpredsednika/visokega predstavnika in države članice, naj pozorno spremljajo razmere v Tuniziji, podpredsednik/visoki predstavnik pa naj redno poroča odboru Parlamenta za zunanje zadeve, da bi vzpostavili ustrezen parlamentarni dialog o teh pomembnih in zaskrbljujočih razmerah;
 17. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, Evropski službi za zunanje delovanje, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter predsedniku, vladi in parlamentu Tunizije.
-